

Techniek Nederland – bijeenkomst ARBO en Kwaliteitsmanagers
20 november 2024 | mr. Thijs van der Meeren

Agenda

- Jaarverslag 2023 Arbeidsinspectie
- Juridisch kader
- Boeteprocedure Arbeidsinspectie
- Verdeling aansprakelijkheid
- Beperken risico's met overeenkomsten

Jaarverslag Arbeidsinspectie 2023

3.4 Arbeidsongevallen

In 2023 startte de Nederlandse Arbeidsinspectie 2.493 ongevalsonderzoeken. Dit aantal is iets hoger dan in 2022. Er werden in 2023 2.448 ongevalsonderzoeken afgesloten. Dit zijn er iets meer (+7%) dan in 2022.

Tabel 5: Aantallen ongevalsmeldingen, -onderzoeken en dodelijke slachtoffers

Jaar	Ongevalsmeldingen	Gestarte ongevalsonderzoeken	Afgesloten ongevalsonderzoeken	Dodelijke slachtoffers
2018	4.368	2.145	2.133	51
2019	4.474	2.229	2.071	71
2020	3.655	2.051	2.244	54
2021	3.482	2.038	1.957	60
2022	3.700	2.418	2.295	51
2023	3.866	2.493	2.448	72

In 2023 waren **2.919 slachtoffers** betrokken bij een gemeld arbeidsongeval.

In 2023 waren er **72 dodelijke slachtoffers** van arbeidsongevallen. Dit is iets hoger dan in de voorgaande jaren. Bij 67 gevallen was het overlijden **direct gerelateerd** aan de werkzaamheden. De meeste dodelijke slachtoffers zijn in 2023 gevallen in de sectoren **handel, vervoer en horeca (21)**, **industrie (14)** en **bouw (11)**.

Jaarverslag 2023 Arbeidsinspectie

Tabel 8: Tabel boete, dwangsom en inning

Boetebeschikkingen	2022	2023
Aantal boetebeschikkingen	2.935	2.623
% reactie ontvangen op aantal verzonden kennisgevingen	29%	29%
Boetematiging		
% boetematiging*	7%	5%
Wet percentage boetes met matiging**		
ARBO	17%	11%
WAV***	73%	97%
Betalingsregeling		
Beroep op draagkracht	405	592
Verstrekt	383	561
Last onder dwangsom en beschikkingen		
Last onder Dwangsom (LoD)	10	32
WPS	185	282
Bevel stillegging	9	6
Inning boetes en verbeurde dwangsommen		
Boetes en verbeurde dwangsommen (€ mln.)	23,9	23
Aantal terugbetaalde boetes (gedeeltelijk)***	147	154
Aantal dwanginvorderingen	298	435
Aantal schuldsanering ingestemd met	37	14
Aantal schuldsanering afgerond	42	52
Aantal boetes niet invorderbaar	101	21
Aantal KOT-zaken****	47	22

Juridisch kader

- I. Arbeidsomstandighedenwet
- II. Arbeidsomstandighedenbesluit
- III. Arbeidsomstandighedenregeling
- IV. Beleidsregel boeteoplegging
arbeidsomstandighedenwetgeving
- V. Beleidsregel preventieve stillegging
arbeidswetten
- VI. Richtlijn 92/57/EEG

I. Arbeidsomstandighedenwet:

Algemene verplichtingen

3: arbobeleid werkgever

5: RIE werkgever

11: verplichtingen werknemers

16 lid 7 en 8: verplichtingen uit de Arbowet ook aan een ander dan de werkgever opleggen: zzp-ers, ontwerpers, opdrachtgevers

16 lid 11: niet naleving kan strafbaar feit zijn

27: eis tot naleving + termijn

28: stilleggen van het werk

28a: last onder dwangsom

34 lid 5: recidive verhoging 100%

34 lid 6: recidive ernstige overtreding verhoging 200%

II .Arbeidsomstandighedenbesluit:

Gedetailleerdere regels ter uitvoering van Arbowet

- Hoofdstuk 2. Afdeling 5: Bouwproces
 - 2.26 Vergewisplicht opdrachtgever
 - 2.27 Melding bouw
 - 2.28 V&G-plan
 - 2.29-2.31 Coördinator
- Hoofdstuk 9. verplichtingen werkgever (9.1); werknemer (9.3 en 4), zelfstandigen (9.5)

III. Arbeidsomstandighedenregeling:

Technische en specifieke uitvoeringsvoorschriften

- Hoofdstuk 6. Arbeid onder overdruk

IV. Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving

Artikel 1 lid 1

Drie typen overtredingen

1. Zware overtreding: direct boete
2. Overtreding met directe boete: directe boete
3. Overige overtreding:
 - waarschuwing
 - eis tot naleving

IV. Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving (vervolg)

Artikel 1 lid 3 a: normbedragen boete 340 – 13.500 euro

Artikel 1 lid 3 b: geen onverwijld melding + geen onderzoeksmogelijkheid: boete 50.000 euro

Artikel 1 lid 8: omvang bedrijf bepaalt mede de hoogte van de boete

Artikel 1 lid 10: verhoging boetenormbedrag:

- a. Dood of uitzonderlijk ernstig blijvend letsel
- b. Blijvend letsel
- c. Ziekenhuisopname
- d. Combinatie
- e. Zware overtreding
- f. [...]

IV. Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving (vervolg)

Artikel 11

Indien de werkgever aantoont dat hij inspanningen heeft verricht, gericht op het voorkomen van de overtreding in het concrete geval, kan dit leiden tot matiging van het al dan niet op bedrijfsgrootte gecorrigeerde normbedrag.

IV. Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving (vervolg)

Artikel 11 (vervolg)

De volgende inspanningen kunnen leiden tot een matiging van 25% per onderdeel:

- a. als de risico's van de concrete werkzaamheden voldoende zijn geïnventariseerd **en** een veilige werkwijze is ontwikkeld die voldoet aan de vereisten van het bepaalde bij of krachtens de Arbeidsomstandighedenwet;
- b. als de noodzakelijke randvoorwaarden zijn gecreëerd voor het toepassen van een veilige werkwijze;
- c. als er adequate instructies zijn gegeven;
- d. als er adequaats toezicht is gehouden.

IV. Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving (vervolg)

Artikel 12

Indien de werkgever aantoont dat hij na de overtreding adequate maatregelen heeft genomen, kan dit leiden tot een boetematiging van 12,5%. Maatregelen zijn adequaat als zij:

- a. zijn gericht op het voorkomen van dezelfde of soortgelijke overtredingen; en
- b. zo snel mogelijk na de overtreding zijn genomen.

BoeteprocEDURE

Boeteprocedure

- Kennisgeving voornemen boete
- Zienswijze tegen kennisgeving
15 dagen
- Boeterapport

Boeteprocedure

- Bezwaar bij de Minister
- Beroep bij de rechtbank
- Hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

- Let op:
 - a. bezwaar, beroep en hoger beroep schorsen boete niet
 - b. Betalingsregeling verminderde draagkracht
 - i. Vermogen
 - ii. Inkomen
 - iii. Max 10 jaar

Boeteprocedure

- I. Zelf actief alle relevante feiten en omstandigheden aanvoeren
- II. Feiten vóór boete
- III. Feiten na boete
- IV. Evenredigheidstoets 5:46 AWB

Boeteprocedure

- Evenredigheidstoets
 - Beleid is niet altijd evenredig
 - Toetsing zonder terughoudendheid
 - Ernst overtreding
 - Mate van verwijtbaarheid
 - Alle relevante omstandigheden

Boeteprocedure

Bewijspositie

1. Structurele moeite om wet na te leven
2. Voorlichtingsbijeenkomsten
3. Toolbox-meetingen
4. Informatiemateriaal
5. Onverwachte controles op naleving van de wet
6. Intensiveren van de werkwijze 1 tot en met 5
7. Beëindigen samenwerking met falende derde

Aansprakelijkheidsverdeling tussen partijen in de bouwkolom

Aansprakelijkheidsverdeling

Hoofdaannemer verantwoordelijk voor veiligheid op de bouwplaats

Begrenzing:

a. schriftelijke afwijking:

- contractsvrijheid
- doorleggen niet nietig
- verplichtingen in algemene voorwaarden: van toepassing/niet vernietigbaar
- verplichtingen voldoende specifiek omschreven?

Aansprakelijkheidsverdeling

Begrenzing (vervolg):

b. de te treffen maatregelen zijn evident gerelateerd aan de werkzaamheden van de werkzaamheden in onderaanneming

Voorbeelden:

- Valbescherming
- Juist en veilig gereedschap

Aansprakelijkheidsverdeling

Letselschade werknemer van onderaannemer door gebrekkige steiger bij toegang tot een gebouw

Rb 13/6/2018:

“Dat de verantwoordelijkheid ter zake bij de hoofdaannemer rust volgt (ook) uit het Veiligheids- en gezondheidsplan van hoofdaannemer, waarin is opgenomen (pag. 11)” dat hoofdaannemer voor steigers, als onderdeel van de bouwplaatsvoorziening zou zorgdragen”.

“Hiervoor is voorts een aanwijzing in de RI&E (...) waarin is opgenomen dat als door hoofdaannemer te nemen V&G maatregelen ook valt ‘het dichtleggen van sparingen en schachten’.

Aansprakelijkheidsverdeling

Rb 13 /6/2018 (vervolg)

“Ook in de omstandigheid dat [D], in dienst van hoofdaannemer na het ongeval alle losliggende planken heeft vastgezet, kan een bevestiging, niet meer dan dat, worden gevonden dat de primaire verantwoordelijkheid bij hoofdaannemer lag”

“Onderaannemer heeft er op mogen vertrouwen dat hoofdaannemer voor een veilige toegang zou zorg dragen”.

Aansprakelijkheidsverdeling

Overige verweren van hoofdaannemer:

- Algemene voorwaarden van hoofdaannemer wijzen aansprakelijkheid af, maar niet getekend dus n.v.t.
- Onderaannemer heeft (ook) boete gekregen: niets te maken met onderlinge draagplicht

Aansprakelijkheidsverdeling

Rechtbank:

4.8 (...) Dat neemt niet weg dat ter zake van de veiligheid ook op [onderaannemer] en haar werknemers, zoals zowel door de heer [onderaannemer] als [X] ook wel is onderkend, een verantwoordelijkheid rust om te checken of de toegang tot de woning veilig is en bij gebreken ter zake [hoofdaannemer] te waarschuwen dan wel maatregelen te nemen. Dat de plank los lag, was evident en had [onderaannemer], althans zijn ter plaatse werkzame werknemers, moeten althans kunnen opvallen. Dat is hen kennelijk in de drukte tijdens de uitvoering van werkzaamheden niet opgevallen. Een onachtzaamheid die aan uitvoering van werkzaamheden nogal eens 'eigen is'. Nu oplettendheid, zowel van [onderaannemer] als haar werknemers, waaronder [X], wel verlangd worden, wordt aanleiding gezien om in de onderlinge verhouding de aansprakelijkheid deels bij [onderaannemer] te laten en wel voor 35%.

Aansprakelijkheidsverdeling

6:76 BW Aansprakelijkheid voor hulppersonen

Maakt de schuldenaar bij de uitvoering van een verbintenis gebruik van de hulp van andere personen, dan is hij voor hun gedragingen op gelijke wijze als voor eigen gedragingen aansprakelijk

7:658 BW Aansprakelijkheid jegens hulppersonen

2. De werkgever is jegens de werknemer aansprakelijk voor de schade die de werknemer in de uitoefening van zijn werkzaamheden lijdt, tenzij

4. Hij die in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf arbeid laat verrichten door een persoon met wie hij geen arbeidsovereenkomst heeft, is aansprakelijk voor de schade die deze persoon in de uitoefening van zijn werkzaamheden lijdt.

Voorts **strafrechtelijke** bepalingen in diverse wetten o.a. de Arbeidsomstandighedenwet, de WAADI, en hoofdelijke aansprakelijkheid in **fiscale** wetgeving (Invorderingswet)

Beperken risico's

Beperken risico's

Feitelijk gedrag eigen personeel en hulppersonen:

- a. Beleid
- b. RI&E
- c. Toolboxmeetings
- d. Schriftelijke informatie
- e. Onaangekondigde controles eigen bouwplaats

Bewijs

Beperken risico's

Contractbepalingen

- a. Naleving Arbo-regels en WAV
- b. Vrijwaring en verhaalsrecht aanspraken derden schenden Arbo en WAV
- c. Ook boetes van opdrachtgever
- d. Kosten procedures tegen boetes
- e. Opschorting/zekerheidsstelling (ook bij verwachting dat boete zal worden opgelegd)
- f. Bevoegdheid rechtstreekse betaling aan derden/leverancier ivm (naderend faillissement)
- f. Toegang tot bouwplaats (melding + legitimatie, manurenregistratie, tekenen voor V&G-plan)
- g. Bepalingen omtrent orde en aanwijzingen op de bouwplaats
- h. Verbod op onderaanneming inlening (?)
- i. Zelfstandigheid onderaannemer fictief dienstverband (criteria Deliveroo)

Beperken risico's

Modelovereenkomst voor branche en beroepsgroep
Koninklijke Metaalunie en Techniek Nederland

Overeenkomst van aanneming van werk

Belastingdienst

